

Okul Sınırları Çiziyor - Biz Çizmiyoruz. **(Schule zieht Grenzen –Wir ziehen nicht mit)**

Zengin döşenmiş bir masaya oturduk ve kendimize sorduk: **Almanya'da yaşamımızdaki, kimlik belgelerimizin rolü nedir?** Bizler, “*Jugendliche ohne Grenzen, IniRromnja, International Women Space und Verwobene Geschichten*“ Enstitülerinde araştırma yapan ve angaje olan kişileriz.

Konuşacak çok şeyimiz vardı. Diğerleri de kesinlikle anlatacakları birçok hikayeleri ile katkıda bulunabilirler: Kağıdın toplum içindeki sosyal katılımında ki rolü nedir? Bundan önce nasıldı? **Eğitime erişim**, iş, barınma, hareket özgürlüğü ve siyasi katılım **bazı insanlar için nasıl zor ya da imkansız hale getirilir?** Bundan önce nasıldı?

Çok geniş bir konu! Okulun üzerine çalışmaya karar vermiştik. Sonuçta, hepimizin bir noktada okulla ilgili bir ilişkisi olmuştı: **Bazılarının bir süre okula gitmesine izin verilmedi; bazılarının yalnızca belirli bir okula gitmesine izin verildi; bazıları ise ayrıcalıklı sınıflarda öğretim gördü.** Okullardaki ırkçılıkla ilgili tecrübelerimizi, deneyimlerimizi paylaştık: Oralarda neler yaşadık? Hangi **konular** ele alındı ve hangileri ele alınmadı? Nasıl konuşuldu? Hangi **bilgiler** aktarıldı ve hangi bilgiler aktarılmadı? Sınıf arkadaşları ve öğretmenler arasındaki **iletişim** nasıldı? Öğretmenler, çocuklar arasındaki adaleti sağlamaya özen gösteriyor muydu? Öğretmenler farklı **kimlik belgeleri** (kimlik belgeleri olmayanlar) ile nasıl bir ilişki içindeydi. Okulda birçok **dili** konuşmamız nasıl bir rol oynuyordu? Öğretmenlerin, okulda farklı **dinlere** mensup öğrencilerle ilişkileri nasıldı? Dünyanın diğer bölgelerinden **bilgi** edinmemiz okulda nasıl bir rol oynuyordu? Ne zaman ve ne şekilde öğretmenler, **dış görünümümüzü**, saçımızı, cildimizin rengini, göz şeklimizi ve rengini hatta burnumuzu bir konu haline getiriyorlardı? Ne zaman **başörtümüz** okul yönetmeliğinde ve derste bir tema haline geldi? Ne zaman öğretmenler tarafından, “**siz**“ ya da “**sizler**“ diye ötekileştirilmeye başlandık? Ne zaman sessiz kaldık ve ne zaman konuşmayı bırakmadık? Adaletsizliğe karşı kendimizi nasıl koruduk?

Çok fazla soru! Sergide ilk başta yoğunlaştığımız aşama: yabancı olarak algılanan **çocukların, gençlerin ve öğretmenlerin okula erişimi**. Biz sorduk: Yabancı olarak algılanan çocuklar, gençler ve öğretmenler okulun bir parçası olarak muamele görselerdi, bu nasıl bir rol oynardı? Diğer insanlar gibi okula gitmelerini engellemek için neler yapılıyor? **Öğrenciler, velileri, öğretmenler ve tüm toplumlar haksızlığa uğradıklarında bununla nasıl hayatlarını sürdürüyorlar?**

Alice Salomon Yüksekokulu (Alice Salomon Hochschule) ve Teknik ve Ekonomi Yüksekokulu'nun (Hochschule für Technik und Wirtschaft) RomaniPhen Arşivi, Yahudi Müzesi (Jüdischen Museum), FHXB Müzesi ile birlikte Uygulamalı Araştırma Enstitüsü çatısı altında hazırlanan Passkontrolle! Leben ohne Papiere in Geschichte und Gegenwart adlı projeye para bağışında bulunduğu için çok mutluyuz! “*Jugendliche ohne Grenzen, IniRromnja, International Women Space ve Verwobene Geschichte*“ Enstitüleri ile birlikte sorularımıza dönük araştırmalar yapabildik ve sonuçlarını bir sergi ile kamuoyuna açma imkanı bulabildik.

Düzeni Bozmayın **(Nicht die Ordnung vereiteln)**

Alman kolonilerindeki okul sistemi, öğrencileri, “cild rengi” ne ve “cinsiyet” ine göre ayırır. Koloni idaresine ve beyaz yerleşimcilere faydalı olan şeyler öğretilir. Bu da direnişlere yol açar.

Resim 1: “Alman- Güney Afrika”nda Siyahi Çocuklar için Misyon Okulu, bugünün Namibya’sı.o.j. © Bildarchiv der Deutschen Kolonialgesellschaft, Universitätsbibliothek Frankfurt am Main.

Resim 2: Eski misyoner öğrencisi ve özgürlük savaşçısı Hendrik Witbooi Namibya’da *Parliament Gardens Windhoek*’de onurlandırıldı, 2016 kaydı. © Pemba.mpimaji

Resim 3: Eski misyoner öğrencisi ve özgürlük savaşçısı Samuel Maharero, Namibya Okahandja’da onurlandırıldı. 2016 kaydı. © bries

Afrika kıtasındaki (1884-1918) sözde "Alman kolonileri" nde, Siyahi nüfusun yaşamı, ırkçı ayrımcılık ve sömürge sistemi tarafından baskı altına alınmaları ile karakterizedir. Afrika halklarının, sosyal sistemleri, dilleri, kültürleri ve bilgileri bastırılır ve sömürge yönetimine, yerleşimcilere ve ticaret şirketlerine hizmet edenler ile değiştirilir. Bu, açık şiddetle, ama aynı zamanda sahtekârlık ve diğer stratejiler yoluyla olur. Bu, Afrika nüfusunun uygarlaştırılması, misyonerlik yoluyla hristiyanlaştırılması ve eğitilmesi mecburiyeti gibi ırkçı argümanlarla haklı çıkarılır.

Misyoner okulları sömürge projesinin uygulanmasında önemli bir rol oynamaktadır. *Beyaz* çocuklar için okullar olduğu gibi Siyahi çocuklar için de okullar vardır. Erkekler için dersler bulunduğu gibi ve kızlar için de dersler vardır. Aritmetik, okuma ve yazmanın temellerine ek olarak, erkek çocukları*¹ zanaat ve tarımda, kız çocukları* ise ev temizliği konusunda eğitilir. Böylece *beyaz* yerleşimcilerin çiftliklerinde işlerini yapabilirler. → **Das Europäische nicht als Vorbild nehmen** (Avrupa’yı örnek almayın)

Misyon okullarına katılmak, Siyahi aileler, çocuklar ve yetişkinler için uygun değildir. Çocukların faaliyetlerini sürdürmelerini engelliyor. Beyazların okullarında neye ihtiyaç duyduklarını ve bilmek istediklerini öğrenemezler, ayrıca kendi yerel topluluklarındaki bilgi aktarımını yansıtacak şekilde öğrenemezler. Çocuklar misyon okullarını ziyaret ederek, kendi toplumlarından mahrum bırakılır. Çocuklar ve ebeveynleri, bazı "kolonilerde" zorunlu eğitimi artırmak için kullanılan şiddete karşı direniyorlar.

Bazı Siyahi çocukların ve gençlerin, özellikle de nüfuzlu ailelerin erkek çocuklarının*, bir yüksekokula gitme şansı vardır. Orada Afrika nüfusu ve Alman sömürge yönetimi arasında arabulucu olarak çalışmaya hazırlanıyorlar. Birkaçı Almanya’da okula gidiyor veya orada mesleki eğitim alıyor.

¹ * işareti ile cinsiyetteki çeşitlilik ve cinsiyete dayalı kimlik belirtme dikkate alınmaya çalışılır ve bireye kendisini tarif etme ya da etmeme imkanı bırakılır.

Yüksek dereceli misyoner okulların bazı mezunları, sömürgeci sisteme ve ırkçı düzenine karşı elde ettikleri kavrayışlarını kullanarak buna karşı direniyor. İki eski misyon öğrencisi, bugünün Namibya'sı olan "Alman-Güneybatı" 'daki silahlı direniş mücadelesini yönetiyor: OvaHerero'nun siyasi lideri Samuel Maharero ve Nama'nın siyasi ve dini lideri Hendrik Witbooi. Bonaman-ga'ların kız* ve erkek* çocukları Kamerun ve Alman İmparatorluğu'ndaki Alman okullarını ziyaret ederek daha sonra yetişkinler olarak sömürgeci baskıya karşı mücadele etmek için bilgilerini kullanırlar. → Rudolph Douala Manga Bell.

Kim kimin için bir tehlikedir? **(Wer ist für wen eine Gefahr?!)**

Yahudi ve siyah öğrencilerin yanı sıra Sinti ve Roman (Sinti*²zze ve Rom*nja) azınlıklarından gelen çocuklar da Nasyonal Sosyalizm altındaki "genel" zorunlu eğitimden dışlanmaktadır.

Resim 1: 1905'deki bu çekim, Berlin'li çocukları okul yolunda gösteriyor. Nasyonel Sosyalizm, öğrenci dayanışmasının bu kompozisyonunu giderek azaltıyor. © Gemeinfrei

Resim 2: Rykestraße 53, Berlin - Prenzlauer Berg'de bulunan Yahudi topluluğunun ilköğretim okulundaki spor festivali, 1938. © Landesarchiv Berlin

"Genel" zorunlu eğitim, Nasyonal Sosyalizm altındaki yalnızca Alman vatandaşı olan çocuklar ve gençler için geçerlidir. Vatandaşlık ırkçı veya siyasi nedenlerden dolayı tanınmayacağından veya hiç verilmediğinden, zorunlu eğitim bu ailelerin çocukları için geçerli değildir.

Berlin'li Sinti *zze ve Rom*nja'lar, 1936'da Marzahn Zorunlu Çalışma Kampına gönderilir. Okul çağındaki çocuklar, öğretmen görevden alınana kadar bir barakada "eğitim görürler" ve bundan sonra okula devam edemezler. 12 yaş ve üstü çocuklar ve gençler zorunlu çalıştırılır. "İrk Hijyeni Araştırma Merkezi" çalışanları, bunların üzerlerinde sözde-bilimsel "incelemeler" yaparlar ve bunu "ırk uzman raporları" olarak adlandırılırlar. Bunlar, kampta tutulan kişilerin deportasyonuna ilişkin karara önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. → Otto Rosenberg

Yahudi çocukların başlangıçta ilkokula gitmelerine izin verilir. Bir yasa, Yahudi lise ve üniversite öğrenci sayısını genel öğrenci sayısı içerisinde belirli bir oranla sınırlar. Böylece gittikçe artan bir şekilde yalnızca Yahudi özel okullarına gitme imkanının önü açık bırakılır. 1938'deki Kristal Gece'den sonra Yahudi çocuklar ve gençlerin artık devlet okullarına gitmesine izin verilmez.

→ Anna Boros

1941'de Nasyonal Sosyalistler, "Alman kanından olan sınıf arkadaşları için tehlike arz ettikleri" takdirde, okulun Sinti*zze, Roma*nja azınlığının ve Siyahi olan öğrencilerinin kovulması gerek-

² * işareti ile Roman ve Sinti Topluluklarından olan bireylerin cinsiyetteki çeşitlilik ve cinsiyete dayalı kimlik belirtmesi dikkate alınmaya çalışılır ve bu bireylere kendisini tarif etme ya da etmeme imkanı bırakılır.

tiği kararını alır.Bu karar Berlin’li Sinti*zze ve Rom* nja azınlıkların çocuklarını ilgilendirmez. Çünkü bu zaman içinde onlar çoktan Marzahn Zorunlu Çalışma kampına götürülmüşlerdir. 1942’de tüm Yahudi eğitim sistemi Nasyonal Sosyalistler tarafından ortadan kaldırılır.

Dün entegrasyon - bugün sürgün **(„Gestern Integration – heute Abschiebung“)**

1970 'lerde ve 1980'lerde, Batı Almanya Cumhuriyeti`nde ve Batı-Berlin’de, Alman vatan-daşı olmayan birçok çocuk ve gencin ayrı okullara gitmesine ve eşitsiz muamele görmesine yol açan çeşitli düzenlemeler kabul edildi. Eleştiri ve direniş eksik olmadı.

Resim 1 ve 2: 1975’de Batı-Berlin, Kottbusser Damm’da okulda eşit hakların ve eşit mesleki eğitim şansının tanınmasına dönük yapılan gösteri. © Jürgen Henschel

Resim 3 ve 4: 1981’de Batı-Berlin, Hermannplatz’da, aile birleşmesini zorlaştıran ve gençlerin sınır dışı edilmesini kolaylaştıran senatör Heinrich Lummer`in düzenlediği kararnamenin yürürlüğe girmesine karşı gösteri. © Jürgen Henschel

Ayrı olarak okullaşma ve eşitsiz muamele, başlangıçta göçmen işçilerin çocuklarını etkiler. Sınıf içindeki payları % 20'nin, 1982'den itibaren % 30'un altında olduğu takdirde normal sınıfa katılabilirler. Aksi takdirde, "yabancı normal sınıfları"nda ders görürler. Almanca bilgisi olmayan öğrenciler hazırlık sınıfına yerleştirilir ve en geç iki yıl sonra normal bir sınıfa geçmeleri şart koşulur. Aslında, çoğu bu sınıflarda çok daha uzun süre kalır.

Ülkeye girerken 14 yaşından büyük ve yetkili belediyenin görüşüne göre Ortaöğretimini iki yıl içinde tamamlayamayacak olan öğrenciler, rehabilitasyon kurslarına katılmak zorundadırlar ve okul diploması alamazlar. Hala iltica prosedürü süren çocuklar ve gençler için, 1984'ten itibaren sadece bir okul tercihi bulunur. Okula gitmesi ancak yasal vasinin başvurusuyla mümkündür. E-beveynler yeterince bilgilendirilmediğinden, binlerce çocuk yıllarca eğitim almamaktadır.

Göçmen işçilerin yanısıra, toleransla ülkede kalabilen veya iltica prosedüründe olan çocuk ve gençler daha çok eğitimde zorlananların gittikleri temel ve destekleyici okullara yönlendirilmekte veya okulu vasıfsız olarak bırakmaktadır.

Ebeveynler, öğrenciler ve göçmenlerin öz örgütlenmeleri, mahkemeye şikayette bulunma yoluyla, gösterilerle, protesto ederek ırkçı eğitimi engelleme girişimlerine karşı duruyorlar. Zayıf eğitim ve kariyer fırsatlarını eleştiriyorlar, müfredatta öğrencilerin çeşitli kültürel ve tarihsel referanslarını yansıtan çok dilli öğretimin ve içeriğin geliştirilmesini talep ediyorlar. Aynı zamanda, çocuklar ve gençlerin ikamet sorunlarına dayalı güvensizliğine ve yurtdışına sürülmelerine karşı çaba sarfediyorlar.

Gerekli siyasi irade ile farklı bir yolun mümkün olduğu gerçeğini, göçmenlerle olan ilişkiler gösteriyor. Almanya'ya taşınan ve köken olarak Alman olan çocuklar ve gençlerin ikamet durumları derhal güvence altına alınır, aynı zamanda normal sınıflara kabul edilir. Almanca konuşamıyorlarsa, ya ek ders alırlar ya da destekleyici sınıflarda en fazla bir yıl eğitim görürler.

Herkes için aynı haklar ?! **(Gleiche Rechte für Alle?!)**

Tekrar ve tekrar, ayrı okul eğitimi kaldırılır - ve protestolarla yeniden açılır. "Tolere edilen" ve illegal olan çocuk ve gençler, kendi hakları için mücadeleye devam ederr.

Resim 1: *Alle bleiben!* (Hepsi kalacak!) 2011'de Wiesbaden'de İşçileri Bakanları Konferansı vesilesiyle yapılan gösteri. © Alle bleiben! → *Alle bleiben!*

Resim 2: *Jugendliche ohne Grenzen* (Sınır tanımayan Gençlik), İşçileri Bakanları Konferansı vesilesiyle 2014'te Bonn'da yapılan gösteri © Jugendliche ohne Grenzen → *Jugendliche ohne Grenzen*

Resim 3: Aralarında "Hoş geldiniz sınıflarına" yabancı Romanların da dahilini haklı kılmayı içeren Berlin Eylem Planı'nın kabul edilmesinin IniRromnja tarafından protesto ilanı © Nihad Nino Pušija → *Romano Bündnis*

1990'ların başından beri Berlin'de "tolere edilen" ve iltica prosedüründe olan çocuklar ve gençler için mecburi eğitim getirildi. Ancak *Jugendliche ohne Grenzen* (Sınır tanımayan Gençlik) ve *Alle bleiben!* (Hepsi Kalacak) gibi inisiyatifler, kampanyalar, eylemler ve gösteriler aracılığıyla, eğitim ve öğretime erişimin önünde birçok engel olduğunu ve ikamet belirsiz olan statüsünden kaynaklanan büyük güvensizliği gösteriyorlar. Illegal olan çocuklar ve gençler, yani oturma izni olmayanlar, sadece okula gitme hakkına sahip olmaya devam ediyor. Ancak bunu bile pratikte uygulamak zordur.

Ebeveynler, öğrenciler ve göçmen öz örgütlenmeleri tarafından onlarca yıl süren protestolardan sonra, 1995'te "kota sistemi" ve "yabancı sınıfları" kaldırıldı ve Alman kökenli göçmenlere öncelikli pozisyon tanıma uygulaması kaldırıldı.

"Eingliederungslehrgänge"³ 1999/2000 eğitim ve öğretim yılının başında uygulamaya kondu. Ayrı okullarda eğitime vatandaşlık nedeniyle artık izin verilmemektedir, ancak Almanca dil bilgisinin yetersizliği nedeniyle yine de mümkündür. İlk olarak 2007 yılında, Almanca bilgisi olmayan çocuklar normal sınıflara kayıt olacak ve buna ek olarak öğrenme gruplarında Almanca öğreneceklerdir.

1997/98 eğitim öğretim yılından bu yana, bir çocuğun " anadilinin Almanca olmayışı " (" ndH"⁴) okula girişte kayıtlara geçirilir. Bundan kimin sorumlu olduğuna dair net bir kural yoktur ve bu düzenleme Almanca'da asıl destek ihtiyacı hakkında hiçbir şey ifade etmez. Birçok ebeveyn, "anadili Almanca olmayan" öğrencilerin yüksek oranda olduğu okullardan kaçınır. Bazıları, okul idaresini kendi çocuklarının sınıflarındaki 'anadili Almanca olmayan' öğrenci oranını en aza

³ "Eingliederungslehrgang", Almanya'da 1980'den beri varolan ve 14-16 yaş arası yabancı kökenli gençlere dönük eğitim veren okullara verilen ad. Burada eğitim alan gençler mezuniyet belgesi değil, sadece katılım belgesi alıyor ve bu öğrenciler okula devam etme mecburiyetinden muaf tutuluyor. Bu eğitim formel olarak normal okullardaki eğitime eşit sayılsa da içerik olarak ergoterapiye denk düşüyor.

⁴ "ndH", "nicht deutsche Herkunftssprache", "Anadili Almanca olmayan" kelimelerinin Almanca kısaltılışı.

indirme konusunda ikna etmeye çalışır. Baştan beri ayrı sınıflar kuran, okul idareleri de bulunmakta. Bu, yasadışıdır ve bildirildiği takdirde geri adım atılmakta ve uygulama düzeltilmekte.

" Okula yeni giriş yapan, Almanca bilgisi olmayanlar için öğrenme grupları" ("hoşgeldin sınıfları") uygulaması adı altında, 2011/12 eğitim öğretim yılından bu yana, yine oldukça yasal bir şekilde ayrı sınıflarda eğitime devam ediliyor. Bu, birincisi ve en önemlisi, Alman vatandaşı olmayan Roma*nja ile ilgilidir ve *Romano-Bündnis* gibi grupların muhalefet ve protestolarına yol açmaktadır. İlerleyen yıllarda, öncelikle "mülteci çocukları ve gençler ve yine genellikle (Güney-) Doğu Avrupa ülkelerinden gelen, Almanca bilgisi olmayan öğrenciler "hoşgeldin sınıfını" ziyaret etmekte. Dersler belli bir konsepte ve materyallere dayalı olarak değildir, sadece önerilen ve bağlayıcı olmayan yöntemlere dayalıdır. Böylece normal sınıflara geçme ve öğretilenlerin yeterliliği hakkında öğretmenlerin takdiri ve insafı belirleyici olur. Dersler genellikle ayrı sınıflarda veya binalarda yapılır. → Interview Sabina Salimovska → [Interview Saraya Gomis](#)

Demokratik Alman Cumhuriyeti`nde (DDR) nasıldı? **(Und wie war es in der DDR?)**

DDR (Demokratik Alman Cumhuriyeti) Hükümeti, DDR'deki (Demokratik Alman Cumhuriyeti`ndeki) yatılı okullarda sosyalist ruhtaki öğrencileri eğitmek için yabancı ülkelerin partileri ve hükümetleriyle eğitimde işbirliğini geliştirir.

Resim 1: Moritzburg'daki Käthe-Kollwitz-Çocuk Bakımevi`nde (*Käthe-Kollwitz-Heim*) Bayrak töreni © SLUB / Deutsche Fotothek, Erich Pohl

Resim 2: Andreas Shiyoo (Orta sıra, soldan 3.) Doğu Almanya'da büyüyen Namibiya'lı 400 çocuktan biriydi. © Andreas Shiyoo

Faşizm karşıtı temel bir anlayışa sahip bir devlet olarak DDR (Demokratik Alman Cumhuriyeti), Nasyonal Sosyalizme ve sömürgeciliğe karşı çıkar. Eğitim sistemi başlangıçta antifaşist-demokratik ve daha sonra sosyalist olarak tasarlanır. Sömürgecilik karşıtı kurtuluş hareketlerine dayanan ve kapitalist olmayan bir gelişim yolunu seçen yabancı partiler ve hükümetler ile eğitim alanında yapılan işbirliği, bu ülkelerin kendilerini yeniden inşa etmelerine yardımcı olmak için tasarlanır. Öğrenciler için ayrı bir müfredat geliştirilir ve yatılı okullar yapılır.

Kuzey Vietnam, Fransız sömürge rejiminden kurtulduktan sonra, 1955'te DDR (Alman Demokratik Cumhuriyeti) ile bir anlaşma imzalar. Sömürgecilik karşıtı eski savaşçıların çocuğu olan 350 öğrenci, Moritzburg'daki Käthe-Kollwitz-Bakımevi`nde (*Käthe-Kollwitz-Heim*) yaşar ve eğitim alır. Bugüne dek kendilerini "Moritzburger"ler olarak adlandırırlar.

Mozambik Halk Cumhuriyeti de DDR ile bir sözleşme imzalar. Birçok uluslararası eğitim işbirliği teklifi alan Mozambik, bunların n içinden DDR'i seçer. 1982'de 899 Mozambikli çocuk DDR'e seyahat eder ve Staßfurt'taki *Schule der Freundschaft* 'ı ziyaret ederler. Özel yatılı ek binası olan bu okul, 1988'e kadar hafta içinde evleridir. Öğrenciler hafta sonlarını ve tatillerini şehir ve çevresinde bulunan ailelerde konuk olarak geçirirler. Fakat çocukları Mozambik'in

sosyalist inşasına hazırlama hedefi boşunadır. Ülkenin siyasi liderliğindeki bir değişiklikten sonra Mozambik, DDR ile yaptıkları sözleşmeleri tanımaz.

Namibya'lı gençler de geçici olarak *Schule der Freundschaft*'ta kalır ve Löderburg'daki *Polytechnische Oberschule Willy Wallstab*'da onlara ait olan sınıflara giderler. Mozambikli öğrencilerde olduğu gibi, müfredat ve öğretim materyalleri dillerine, kültürel geçmişlerine bölgesel özelliklerine uyarlanır. → “DDR-Kinder“ aus Namibia

DDR'de, ayrı sınıflarda eğitim, taraflar arasındaki ilgili anlaşmalara dayanmaktadır. DDR'de kalıcı olarak yaşayan diğer tüm öğrenciler okul sistemindeki düzenli derslere katılırlar. Bununla birlikte, tüm öğrencilerin yapısal anlamda eşit tutulması ve dayanışma amaçlı varolan eğitim işbirliği, müfredatın, iletişimin ve günlük yaşamın ırkçılıktan uzak olduğu anlamına gelmez. Derste ya da başka bir yerde sömürgecilik ve Nasyonal Sosyalizmde Almanya'nın rolü ve katılımı ile ilgilenmeyen devletin genel bakışının sadece *Schüler*innen und Lehrer*innen of Color*⁵ üzerinde sonuçları olmaz.

Anna Boros

„Önüme koyduğum eğitim zorla engellendi.“

Fotoğraf 1: Anna annesi ve onun eşi Georg ile Berlin'deki oturma odalarında, yıl 1936. © Yad Vashem, The Rigteous Among Nations Department

Fotoğraf 2: Nasyonal Sosyalizmin sona ermesinden yaklaşık 10 yıl sonra Anna Gutman (n), doğ. Boros, yaşadığı kısıtlamalardan dolayı “mesleki olarak ilerlemede zarara” uğradığından hala tazminat alabilmek için mücadele eder, 1954. © LABO, BEG-Akte Reg.-Nr. 025535

Fotoğraf 3: Ölümünden sonra Dr. Mohamed Helmy içlerinde Anna'nın da olduğu insanları kurtardığı için “halklar arasında adil” adıyla onurlandırıldı. Bu fotoğraf Mohamed Helmy'nin yeğeni Dr. Nasser Kotby (Mısır) ve Anna'nın kızı Carla Greenspan (ABD) Yad Vashem'deki tören esnasında göstermektedir, Batı Kudüs, yıl 2013. © Yad Vashem, The Righteous Among Nations Department

Anna Boros 1925'te Romanya Arad'da dünyaya gelir. Annesi ve babası ayrıldığında annesiyle birlikte Berlin'deki anneannnesinin yanına taşınır. 1933'te Nasyonal Sosyalistlerin iktidara geçmesiyle birlikte ailesinin yaşamı değişir: Anna, amcası Martin ve büyükannesi Cecilie Rudnik'in vatandaşlığı ellerinden alınır. Anna'nın annesi Julie, başlangıçta hristiyanlıktan yahudiliğe geçen bir beyaz Alman olan Georg Wehr ile evliliği sayesinde korunur. Irkçı mantık dolayısıyla, din değişimine rağmen Georg Wehr “Ari” kalır. Babaerki aile kurallarına göre onun yahudi eşi alman olur. Sonradan onlar da takibe alınır.

Büyükanne Cecilie Rudnik Neuen Friedrichstraße 77 de aile işletmesini yönetir. İşletme kamulaştırıldığında, aile sadece kimliksiz/milliyetsiz değil, aynı zamanda parasız da kalır.

⁵ *Schüler*innen und Lehrer*innen of Color*, ten renkleri sebebiyle ırkçılığa maruz kalan öğrenci ve öğretmenleri tarif amaçlı kullanılır.

Anna, Nasyonal Sosyalist kanunları nedeniyle okula gidemez, meslek eğitimi göremez. Hemşire olma istemi, başlangıçta yahudi çocuk yetimhanesinde olası görünse de, tüm yahudi kurumlarının kapatılmasıyla önlenir. Aile işletmesinin kamulaştırılmasıyla Anna orada da meslek eğitimi göremez. Yahudilerin sürgününün başlamasıyla ailenin takibi daha da sıklaşır: Anna, amcası ve büyükannesi 1942`de illegaliteye geçerler. Berlin`de yaşayan doktorları Mısırlı Dr. Mohamed Helmy, illegal hayattayken onlara yardım eder ve gıda ihtiyaçlarını da giderir. Anna ilk önce onun muayenehanesinde kalır. Gençlik çağında istediği olan çocuk hemşireliği mesleğini öğrenemez. Ama gizlendiği yerde muayenehanede çalışma imkanı olur. → **Wer ist für wen eine Gefahr?!**

Dr. Helmy ülkedeki Mısırlı göçmenlerle ilişkilerini Anna Boros'un Almanya`dan kaçabilmesi amacıyla kullanır. Islamische Zentral- Institut zu Berlin`in genel sekreteri olan arkadaşı Dr. Kamal El-Din Galal`in yardımıyla Anna`nin dinini İslam biçiminde düzenletir. Bir başka arkadaşı, Caz müzisyeni Abdel Aziz Helmy Hammad Anna ile kağıt üzeri evlilik yapmaya hazır olduğunu belirtir. Anna`nın adı müslüman adı olan Nadja yapılacaktır. Şeriat kanunlarına uygun evlilik hazırlanır. Evliliklerinin Alman makamlarınca tanınması ardından eşinin vatandaşlığı olan mısır vatandaşlığını talep edecek ve Almanya`yı terk edebilecektir. En azından planlanan budur. Ancak bu evlilik devlet makamlarınca tanınmaz. Dr. Helmy`nin Anna`yı evlatlık edinme girişimi de boşa çıkar. Moabit`teki muayenehanede gizlenmesi çok tehlikeli hale geldiğinde Dr. Helmy Anna`yı Berlin- Buch`daki küçük bahçe evinde saklar.

Anna hayatta kalır. Nasyonal Sosyalizmin resmi olarak sona ermesinden sonra da, ardında bıraktığı etkiler sebebiyle Almanya`da meslek eğitimi yapamaz ve ABD`ne göç eder.

Otto Rosenberg

“Ve ben de kendimi savundum.”

Fotoğraf 1 ve 2: Berlin-Marzahn`daki Zorunlu Kamp, Landesverband Deutscher Sinti und Roma Berlin – Brandenburg e.V., 2019 © Jolan Attia Cantzen

Otto Rosenberg 1927 yılında Doğu Prusya`ya ait olan Draugupönen`de doğar ve Berlin`de büyür. 1936 yazında dokuz yaşındayken Gestapo⁶ onu ve ailesini Berlin- Marzahn zorunlu kampına tıkar. Orada insanlık dışı şartlar altında yaşamak zorunda kalır, düzenli okula gitmesine izin verilmez ve ırkçı “araştırmalara“ ve “anketlere“ maruz kalır. → **Wer ist für wen eine Gefahr?!**

Otto 13 yaşındayken askeri teçhizat işletmesinde çalışmaya zorunlu kılınır. 1942`de orada ihbar edilir ve sözde sabotaj sonucu Moabit`teki cezaevine gönderilir. Oradayken dört ayını tek kişilik hücrede geçirmek zorunda kalır. 1943 yılı ilkbaharında oradan Auschwitz⁷`e sürgün edilir. Onbir kardeşten hayatta kalan tek o olur.

⁶ Hitler Almanyasının gizli siyasi polis örgütü.

⁷ Bugünkü Polonya sınırları içinde yer alan, Nazi Almanyası tarafından II. Dünya Savaşı döneminde kurulmuş en büyük toplama, zorunlu çalışma ve sistematik katliam kampı.

Savaşın sona ermesinin hemen ardından Otto Rosenberg politik olarak çalışmaya başlar. Toplumsal olarak Roma ve Sintilerin eşit haklara sahip olması için mücadele eder ve medeni haklar hareketinin önemli seslerinden biri olur. 1978`de kurulan Cinti Union Berlin`in, bugünkü *Landesverband Deutscher Sinti und Roma Berlin-Brandenburg`un* kurucularından biridir ve uzun yıllar başkanlığını yapar. Ayrıca *Zentralrat Deutsche Sinti und Roma`nın* yürütme kurulu üyesidir. 2001 yılında Berlin`de ölür.

“Polis barakasının yanında okul barakası bulunurdu. Ancak halkokuluna gitmemize artık izin verilmiyordu. Bu bizim için sondu. Berlin - Marzahn`daki köy kilisesinin hemen yanındaki büyük okula gitmemize izin yoktu. Sadece bir öğretmenimiz vardı. Gerçi bir sürü sınıf vardı, fakat bunlar için sadece iki oda mevcuttu. Biri sadece çok küçük çocuklar içindi. Kitaplardan bir kısmını parasız alabiliyorduk, ama gerisi için biraz para ödememiz de gerekiyordu. Bir hesap defterimiz, bir karalama defterimiz, bir güzel yazı defteri, okuma yazma - hece kitabı ve hesap kitabımız vardı. Daha fazlasına sahip değildik, bu kadardı. Çok öğrenemedik.”

Quelle (Kaynak): Otto Rosenberg (2012): Das Brennglas, S. 21

“Öğretmen iktidarın sürekli etkisi altındaydı. Evet! Ve içeri geldi, işaret çubuğunu aldı ve bize alman askeri güçlerinin şu an nerede bulunduklarını gösterdi. Ama Alman askeri güçlerimizin nerede olduğu bizim ilgimizi çekmizordu. Ve ardından çiftçi kadının yanına karşıya gitti ve onunla sohbet etti ve dedi ki: ,Otto, dikkat et de diğerleri tahtaya yazdıklarını yazsınlar!‘Aslında hepsi buydu. (...) Ve insan tabii ki böyle birşey öğrenemez.”

Quelle(Kaynak): Interview mit Otto Rosenberg, FU Berlin

“Ben o zamanlar bir çocuk olarak ayrımcılığa uğradım. Fakat çocuk olarak insan bunu farklı anlıyor. Ve ben de bana ayrımcı davranan çocuklara karşı kendimi savundum. Ben hep tahtadan takunyalar giyerdim, sanırım ayakkabıya yetecek para olmadığından. Ve bu takozlarla bana saygı duyulmasını sağladım. Bunlar bunun için çok uygundu. Çocuklar okul çantalarını önde göğüs hizasında takarlardı. Bu şekilde uçak oyunu oynarlardı ve bununla birlikte bana çarparlar ve de hakaret ederlerdi. Ben pis bir ~~Zigeuner (çingene)~~ imişim ve daha nicesi. Ben bu sebeple bir kez bir polisin oğlunu takunyalarımınla dövdüm. “

Quelle (Kaynak): Otto Rosenberg (2012): Das Brennglas, S. 15-16

Rudolph Douala Manga Bell

“... ki bu yere bir daha asla Almanlar tarafından ayak basılmasın.”

Fotoğraf 1: Bonamanga`nın geniş ailesi, ortada evli çift Emily ve Rudolph Douala Manga Bell.
© Archiv der Basler Mission

Fotoğraf 2: Bonamanga`dan üç nesil arkadaş oldukları bir papazı ziyaret ederken, haklarını alabilmek için Berlin`e yaptıkları yolculuklarında, 1902. © Gemeinfrei

Fotoğraf 3: Berlin`in ilçesi Wedding`de diasporadaki topluluğun ve destekleyicilerinin uzun süren mücadelesi sonrasında Nachtigalplatz`in ismi Manga-Bell-Platz olarak değiştirildi. © Tahir Della

Rudolph Douala Manga Bell 1873`te zengin bir tüccar ailesinde dünyaya gelir. Alman ticaret odaları ile anlaşma yapan ve onun kaderini feci şekilde etkileyen önemli bir aile büyüğünün torunudur. Aile, bugünkü Kamerun`un bir sahil ilçesi olan Douala`da yaşar ve yapılan anlaşmayı eşit partnerler arası yapılan bir anlaşma olarak görür. Bonamanga ailesinden bazıları ya misyon okullarına giderler ya da Almanya`daki veya Avrupa`daki meslek okullarına gönderilirler. Başlangıçta yapılan ticaretten onlar da Almanlarla birlikte kazanç sağlarlar. → **Nicht die Ordnung vereiteln** (Düzeni önleme)

Rudolph 1887`de Douala`da Alman kolonyal yönetimi tarafından kurulan, siyahi çocukların gittiği ilk devlet okuluna gider. 1891`den itibaren Almanya`daki okullara gider. İlk önce Württemberg Aalen`deki halkokulunda, ardından Latin okulunda, sonrasında Ulm`daki Gymnasium⁸`da okur. Beş yıl sonra Kamerun`a geri döner ve Alman Kolonyal yönetimi ve Douala arasında aracılıkla meşgul olur.

Artan baskılar ve Douala`nin kamulaştırılması, zorunlu işçilik ve Alman kolonyal yönetiminin keyfi tutuklamalarının yanı sıra buna eşlik eden ırkçı argümantasyonlar nedeniyle Rudolph Douala Manga Bell gittikçe daha fazla Alman kolonyal iktidarından uzaklaşır. Ardından farklı araçlarla ya da farklı yollarla direnişe geçer. 1905 ve 1910`da Berlin`deki Alman Parlamentosuna “Kolonilerdeki” temsilcilerini sağduyuya davet edecekleri umuduyla başkalarıyla birlikte mektup ve imza kampanyası düzenler. Bu girişim başarısız olunca Berlinli bir avukatı görevlendirir. Haklı bulunmak yerine, 1914`te vatan hayinliği suçlamasıyla asılarak ölüme mahkum edilir ve asılır. Son sözleri:

“Suçsuz kan asıyorsunuz (...) kahrolsun Almanlar! Tanrı! Sana yalvarırım; benim son isteğimi duy, bu toprağa asla bir daha Almanlar basmasın.”

Rudolph Douala Manga Bell ve onunla birlikte mücadele edenler Kamerun`da bugüne dek hala halk kahramanları olarak anılırlar.

“Bildung Made in Germany“?

“Alman yapımı Eğitim“?

Yurtdışındaki Alman okulları dış kültür politikasının merkezi bir bileşenidir. Dünya çapında ,“Alman“ ve “yerli-yurtiçindeki“ çocuklar Alman okul müfredatına göre eğitilir.

⁸ Almanya, Hollanda, İsviçre ve Avusturya`da öğrencileri üniversiteye hazırlayan okul.

Fotoğraf 1: Tsumeb'deki Alman okulu, "Alman-Güneybatı"⁹, bugünkü Namibya, 20. yüzyılın başları. © Bildarchiv der Deutschen Kolonialgesellschaft, Universitätsbibliothek Frankfurt am Main

Fotoğraf 2: Güney Afrika Johannesburg'daki İnternasyonal Alman okulu, 2018. © Savo Ceprnich

Yurtdışındaki ilk Alman okulu 1557'de Kopenhag'da açılır. Onu önce diğer Avrupa ülkelerinde, 19. yüzyılda da dünya çapında diğerleri takip eder. Gittikçe artan biçimde finansal olarak devlet tarafından desteklendiklerinden varlıkları kolonyalizm ve Nasyonal Sosyalizme, savaflara, yükseliş ve inişlere ve diğer politik olaylara bağlıdır. Bugün yurtdışında dünya çapında 140 Alman okulu bulunmaktadır.

Mesleki ya da özel sebeplerle yurtdışında bulunan "Almanlar", çocuklarının burada Alman okul sistemi ve müfredatına göre eğitilmesini sağlarlar. 1970'lerden beri bu okullar çoğunlukla "Begegnungsschulen"¹⁰ olarak bilinir. Geçen zamanla birlikte, eğer yurtdışında yaşayan bir "Alman" çocuğu için gerekmiyorsa, "yerli yurtiçindeki" öğrencilerin gitmesine izin verilen okullar haline geldiler. "Yerli yurtiçindeki" çocuğun anne ve babasından birinin Almancayı iyi konuşması ve ailenin yüksek okul masraflarını karşılayabilecek durumda olması şart koşulur. "Alman" ve "yerli yurtiçindeki" öğrencilerin derslerinin birlikte ya da ayrı görülmesi, ülkelerarası yapılan anlaşmalara bağlı olarak düzenlenir.

Die Deutsche Schule Kuala Lumpur (DSKL) (Kuala Lumpur Alman Okulu), öğrencilerine sadece Almanca ve İngilizce eğitim sunar. Bahasa Malayca,¹¹ müfredatın içinde yer almaz.

Die Deutsche Internationale Schule Johannesburg (Johannesburg Alman İnternasyonal Okulu) "(...) diğer kültür ve uluslara günlük ilişkilerde değer biçmesine, öğrencilerinin çokdilliliğini desteklemesine, interkültürel buluşma merkezi olarak etkili olmasına rağmen", öğrencilerine yerli toplulukların dillerinde eğitim sunmaz. Okul müfredatında Almanca, İngilizce, Afrikaanca¹² ve Fransızca yer alır.

An der Deutschen Evangelischen Oberschule Kairo (Kahire Alman Protestan Lisesinde) "yerli Mısırlı" çocuklar Alman ve Mısır ders müfredatına göre öğrenirler ve her iki okul sistemine göre diploma alırlar. "Alman" çocuklar için sadece Alman müfredatı geçerlidir. Arapça; İngilizce ve Fransızcadan sonra üçüncü yabancı dil olarak öğretilir ve çok da vazgeçilmez değildir.

Die Deutsche Schule Toulouse (Toulouse Alman Okulu) müfredatında bunun adı: "Toulouse Alman Okulu'nun önemli hedeflerinden biri öğrencilerine misafir oldukları ülke ve kültürüne katılımı kolaylaştırmak için hızlı biçimde Fransız dilini anlama ve kullanma düzeyine getirmektir."

⁹ Alman Güneybatı Afrikası kastediliyor. Günümüzdeki Namibya devletinin Alman İmparatorluğu'nun sömürgesi olduğu 1884 ila 1919 yılları arasında taşıdığı addır.

¹⁰ "Begegnung" karşılaşma, görüşme, "Schule" okul anlamına gelir. "Begegnungsschule" Almanya Devleti'nin yurtdışındaki ikidilli (Almanca ve bulunulan ülkenin dili) eğitim veren okullarına verilen addır. Fakat bunun nasıl olacağı, bu ülkelerle yapılan anlaşmalarca ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.

¹¹ Malezya'da konuşulan resmi dil.

¹² Afrikaans, Afrikaanca veya Boer dili, esas olarak Güney Afrika ve Namibya'da, daha çok Hollanda'dan göç etmiş Avrupa kökenli beyazlar (Afrikanerler) tarafından konuşulan Batı Cermen dil ailesinden, Felemenkçenin bir lehçesi.

“Alman“ ve “yerli yurtiçindeki“ çocukların aynı çatı altında nasıl düzenleneceği okuldan okula değişmektedir. Almanya’da Alman dilinin öğrenilmesine “entegrasyon“ için merkezi bir önem yüklenirken, yurtdışındaki Alman kültür politikası bazı ülkelerin dillerini “Begegnungsschulen“ ismi ile bilinen Alman okullarında gereksiz görmektedir.

“Ekonomimiz yurtdışındaki Alman okullarına ihtiyaç duymaktadır.(...) Onlar yanımızda ya da ülkelerinde gelecek için Alman dili, kültürü ve ekonomisinin elçisi olarak hareket eden değerli partnerler yetiştirmektedir.“

Yurtdışındaki Alman okullarının bazı öğrencileri bu isteği yerine getirmekte ve yurtdışındaki Alman temsilciliğini üstlenen yerel güçler olarak ya da internasyonal firmalarda çalışmaktadır. Buna karşın diğer bir kısmı eleştirel olup bundan kaçınmaktadır: Şöyle ki; beyaz¹³ öğrenciler kaçırılan şansları, Siyahi¹⁴ Öğrenciler ve Schöler*innen of Color¹⁵ ise maruz kaldıkları ırkçılığı ve çok yönlü ayrımcılığı dile getirmektedir. → Interview ehemalige Schöler*innen der DSKL (Kuala Lumpur Alman Okulunun eski öğrencileri ile yapılan röportajlar)

“DDR – Kinder“ aus Namibia **Namibyalı “DDR – (Alman Demokratik Cumhuriyeti-Çocukları“**

1980’li yıllarda yaklaşık 400.000 Namibyalı çocuk Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalist biçimde büyütölür. Özgür Namibya ulusunun gelecekteki elitleri olarak ülkelerini kurtuluştan sonra yeniden inşa etmelidirler.

Fotoğraf 1: Staßfurt’taki Schule der Freundschaft (Dostluk Okulu), 1986. © Heinz Berg (www.schulederfreundschaft.de)

Fotoğraf 2: Bellin’deki Kinderheim Jagdschloss (Avcı Çocuk Bakımevinin) önü, 1980. © Archiv Heinz Berg

1979’dan 1989’a kadar üç ve yedi yaş arasındaki çocuklar Alman Demokratik Cumhuriyeti’ne gelirler. Bugünkü Namibya’nın sınırındaki, Angola ve Zambiya’daki kamplara gelen ve esasta kaçmakta olan SWAPO- üyelerinin çocukları buraya kabul edilmektedir. South West African People’s Organization (kısaca: SWAPO, Güneybatı Afrika Halklar Organizasyonu) Namibya’nın bağımsızlığı ve o zamanlar Namibya’yı işgal eden Güney Afrika’nın Apartheid¹⁶ rejiminden

¹³ beyaz ve Siyah kelimeleri sosyal konumlandırmaya dikkat çekmek ve ayrımcı yaklaşımlara mesafeli olma amaçlı bu biçimde yazıldı.

¹⁴ beyaz ve Siyah kelimeleri sosyal konumlandırmaya dikkat çekmek ve ayrımcı yaklaşımlara mesafeli olma amaçlı bu biçimde yazıldı.

¹⁵ Schöler*innen of Color, ten renkleri sebebiyle ırkçılığa maruz kalan öğrencileri tarif amaçlı kullanılır.

¹⁶ Güney Afrika’da 1948’den 1994’e kadar devam eden ırkçı rejimi tarif etmek için kullanılan *Apartheid* kelimesi, Hollandacadan gelir ve *ayrımcılık* anlamını taşır.

kurtulması için mücadele eder. SWAPO Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümeti ile yetim kalan, yoksul olan çocukların ve bunun yanı sıra SWAPO savaşçıların çocuklarının DDR'de güvenlik altına alınmaları ve eğitilmelerine dönük bir anlaşma yapar. → **Und wie war es in der DDR?** (Ve bu Alman Demokratik Cumhuriyetinde nasıldı?)

“DDR-Çocukları“ Bellin'deki bir çocuk bakımevinde büyürler ve Zehna'da genel eğitim sunan, onlar için açılan sınıflarda ders veren okula (POS Politeknik Lisesi) giderler. Bu okulda ardından iki sınıfta Namibyalı, iki sınıfta Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin öğrencileri ile eğitime devam edilir. Namibyalı öğrencilerle Namibyalı ve Alman pedagoglar ilgilenir ve eğitir. Gittikçe daha fazla küçük çocuğun gelmesi sonucu 1985/86 öğretim yılından itibaren büyük çocuklar Staßfurt'taki *Schule der Freundschaft* (Dostluk Okulunda) yaşamaya başlar ve Löderburg'daki POS (Politeknik Lisesine) devam ederler.

Çocukların yaşamı çok katı biçimde organize edilir. Birçok yükümlülüğü yerine getirmek ve katı kurallara uymak zorundadırlar. Buna karşın çocuklar birlikte hareket ederler ve kendi anadillerini geliştirirler: Oshiedeutsch Almanca ve Namibya'da konuşulan yerel dillerden biri olan Otjiivamboyu birleştirir. Bu biçimiyle sadece Almanca ya da sadece Otjiivambo dillerini bilen pedagoglarca anlaşılmayan bu dille kendi aralarında anlaşmayı sağlarlar.

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin çözülmesi ve Namibya'nın bağımsızlaşmasıyla bugüne karkı isimlendirilmeye “DDR-Kinder“ (“Alman Demokratik Cumhuriyeti Çocukları“) Namibya'ya “sürgün edilirler“.

Das Europäische nicht als Vorbild nehmen **Avrupa'yı örnek olarak almayın**

“Alman kolonilerindeki“ Siyahi kız çocukları Misyoner okullarında beyaz göçmenlerin ev işlerine hizmetçi olarak yetiştirilirler. Bunların direnişleri beyaz öğretmenleri tarafından amacından farklı gösterilmeye çalışılır.

Fotoğraf 1: Öğretmenlerin raporlarından anlaşıldığı kadarıyla, kız öğrenciler kolonyal okul sistemindeki adaletsizlik ve baskıya karşı direnmektedirler. © Jolan Attia Cantzen

“Alman kolonilerinde“ okullar “derinin rengine“ ve “cinsiyete“ göre birbirinden ayrı organize edilir. Siyahi kız çocukları, ileride hizmetçi olarak beyaz göçmenlerin ev işlerinde çalışmak üzere “kız sınıflarında“ ve “kız müesseselerinde“ faaliyet yürütmeye mecbur bırakılırlar: Dikiş, dantel, örgü, oya, söküklere örgüyle kapama, yamama, ütöleme. Misyoner okullarında ,hristiyan eşlerine, ev kadınlarına ve annelere‘ uygun yetiştirilirler. Ailelerin ve toplumsal ahlaki kuralların yerele göre değişen ölçüleri yerine, Avrupalı orta sınıf ev kadınları modeli oturtulmaya çalışılır ve kolonyal sistemin ırkçı düzeni bu göçmenlerin ev işlerine entegre edilir: Afrikalı kızlar beyaz ailelerin yanında hizmetçi ve çocuk bakıcısı olarak çalıştırılmak üzere öz ailelerinden ve sosyal yapılarından koparılır. Sadece çok az sayıda Siyahi kız çocuğuna sömürgeci yönetimin çıkarına hizmet etme amacıyla kolonyal düzenin yüksek eğitim kurumlarına devam etme imkanı sunulur.

→ **Nicht die Ordnung vereiteln** (Düzeni bozma)

1. Kurs.

Okuma: Anadilinde tüm sessiz harfleri okuyun.

Okunanı yazın.

Anadilinde birden yirmiye kadar sayın.

El işi: Dikişin başlangıcı, ön dikiş, arka dikiş, düz dikiş, ..., sürfile dikişi gibi.

Buna göre erkek çocuklarının okulunda da kız çocukların meslek eğitimi için altı kurs uygun görüldü. Konular şöyle paylaşıldı, ilk üç kursu tamamladıktan sonra okulu terkeden kız öğrencilerin bir kadın için en gerekli olan giysileri onarma ve basit elbiseleri dikme vb. öğrenmiş olması gerekir. Dördüncü kurstan itibaren, Almanca öğrenmede esas olarak konuşma alıştırmaları yapılmalıdır. Almanca mektup yazma kuralları ve resmi yazışma kurallarının öğretilmesine gerek yoktur. Bunu ana dillerinde yapıyorlar ve bu bir kadın için tümüyle yeterlidir. Faturalar da aynı biçimde sadece anadilinde öğretilmelidir.

Yasal Vali Schönig

Fotoğraf 2: Katolik Steyler Togo Kız Misyoner Okullarının Ders Müfredatından bir kesit, 1910. Ouelle (Kaynak) © Staatsarchiv Bremen – 7, 1025-39/1

Eğitim ve güçlendirme **(Bildung und Empowerment)**

***Each One Teach One* ve *Initiative Intersektionale Pädagogik* örneğinden yola çıkarak: EOTO, 2012 yılında Siyahi toplum tarafından, i-Päd ise Pädagog*innen of Color¹⁷ tarafından kurulmuştur. Her iki proje de, eğitim ve öğretim alanında öğrencileri güçlendirmeye çalışır.**

Fotoğraf 1 BU (Berlin Üniversitesi): Kütüphanesinde, Siyahi gençler ilgilerine hitap eden ve bilgiye susuzluklarını gideren konularda kitaplar bulurlar. © EOTO 2018

Each One Teach One (EOTO) ismine, Siyahilerin, ırkçılığa karşı yürütülen direniş hareketleri damgasını vurmuştur. Köleleştirilen insanların okula erişimi imkanı yoktu. Sömürgecilikte okula ve eğitime erişim, Siyahi çocuklar ve gençler için kısıtlıydı. O zamandan beri Siyahi aileler ve topluluklar içinde bilgiler aktarılırdı. EOTO konseptinin başlangıç noktası budur.

Kütüphane, Berlin EOTO projesinin sayısız etkinliğinin merkezindedir. Diasporadaki Afrikalı yazarların romanlarını, sömürgecilik ve direniş çalışmalarını, ırkçılığı analiz eden kitapları ve ayrıca çocuk kitaplarını içerir. Bir mahalle kütüphanesi olarak, öğrenme ve karşılaşma yeridir.

¹⁷ Pädagog*innen of Color, ten renkleri sebebiyle ırkçılığa maruz kalan pedagogları tarif amaçlı kullanılır.

EOTO'nun önemli bir amacı, Siyahi gençliği güçlendirmek ve yetkinleştirmektir. *Black Diaspora School*'da (BDS) buluşup, okul için birlikte öğrenme imkanı bulunur. Her şeyden önce, burada (henüz) okulda öğrenemediklerini öğrenebilirler. → **Saraya Gomis 2**

BDS, Afrika ve Afrodiasporik tarihi, edebiyatı ve insan hakları ile uğraşır. Ayrıca sınav hazırlığı, özel ders ve okul tatilinde etkinlikler sunuyor. Ayrıca topluluktaki örnek teşkil eden insanlarla buluşma ve görüş alışverişi imkanı sunar. BDS, gençlerin ihtiyaçlarına, okuldan sonraki planlarına ve ilgilerine göre bir gelişim gösterir.

Okullarda ırkçılık ve ayrımcılığa karşı şikayet ofisleri konsepti ile *Black Diaspora School 2015, Rassismus-Nicht mit mir!* Federal eyaletin ayrımcılıkla mücadele bölümünün Irkçılık projesinde birinciliği kazandı.

Fotoğraf 2 BU: Farklı kategoriler hakkında genel bir bakış açısı sağlamak, kavramları açıklamak ve interseksiyonellik¹⁸'i görünür kılabilmek için i-Päd'in kullandığı metodlardan biri, manken "Deniz" dir. © i-Päd

Initiative Intersektionale Pädagogik (i-PÄD), Berlin-Brandenburg Göçmen Kurulu'nun bir projesidir. *i-Päd*, farklı hayat gerçekliklerinin pedagojik çalışmalarda da temsilini bulması için uğraşır. Çocukların ve gençlerin eğitimde kullandıkları materyaller içinde bu bilgilere ulaşmalarını ve kendi yaşam biçimlerini olduğu kadar, başkalarının yaşamını da normal karşılamalarını sağlamaya çalışır.

Her insan toplumsal beklentilerle yüklü olan cinsel bir kimliğe sahiptir. Hepimiz bu baskıyla karşı karşıyayız - bazı insanlar buna uyum sağlarlar ve bu yüzden farkına varmazlar.

Her insan bir dünya görüşüne sahiptir. Belki de bu şu anda baskın olan görüşe ikna olmuştur ve bu yüzden "nötr" olarak algılanır.

Her insanın vücudu farklıdır ve kendi şahsında özeldir. Bir çoğu, dış görünüşe ve cinsiyete dönük toplumsal idealleri ve ölçüleri kısıtlayıcı ve zenginliği engelleyici olarak görür.

Her insan yaşından dolayı yaşamının farklı kesitlerinde "çok genç" ya da "çok yaşlı" olduğu için ayrımcılığa uğrar.

Bizim ayrımcılığın farkına varmamamız, ayrımcılığın olmadığı anlamına gelmez. Tarafsız insan yoktur! Ayrımcılık, bütün insanları ilgilendirir, bütün insanların mücadele etmesi gereken bir konudur!

i-PÄD, tüm kimliklerin değerli olduğu ve pozitif temsil edilmeyi hak ettikleri temel prensibine dayalı olarak çalışır. Biz, çocukların ve gençlerin istikrarlı biçimde kendilerine özsaygı duymalarını mümkün kılmayı istiyoruz. Bunun için öğretmen ve sosyal danışmanlara Workshop'lar sunuyor, bu yolla onlara sizin gelişiminizi destekleyecek araçları kazandırmaya ve çeşitliliğin daha fazla kabulünü sağlamaya çalışıyoruz.

"Hoşgeldin sınıfları"na karşı protesto

¹⁸ Interseksiyonellik, toplumsal eşitsizliğin ve çok yönlü ayrımcılığın bir bireyde kesişen ilişkisini ifade etme anlamında kullanılan bir kavramdır.

(Protest gegen die “Willkommensklassen“)

Roma Bündnis örneğinde: 2013 yılında, Berlin Senatosu tarafından ayrı okullarda eğitim görmenin yeniden uygulamaya konmasını protesto gibi birçok etkinliği yürüten Berlin Roma öz örgütlenmeleri, girişimleri ve bireysel aktivistler tarafından kuruldu.

Fotoğraf 1 ve 2: Yabancı Romanların dahil edilmesi için Berlin Eylem Planının kabul edilmesi vesilesiyle, *IniRromnja* temsilcileri ve *Rroma Information Centrum* ile, o zamanki Berlin Devlet Entegrasyon Komiseri Monika Lücke arasındaki tartışma, 2013 © Nihad Nino Pušija

Amacımız kendi kaynaklarımızı ve yetkinliklerimizi bir araya getirmek ve topluluklardan, topluluklar için hareket etmektir. Ayrılmış eğitimin Berlin Senatosu tarafından yeniden uygulanmasını protesto ettiğimizde İttifaka *IniRromnja*, *Rroma Informations Centrum* ve *Rroma Aether Klub Theater* dahildir. → **Gleiche Rechte für Alle ?!**

İttifak olarak, Berlin-Neukölln'de “Roman sınıfı” olarak da adlandırılan “hoş geldiniz sınıfları” nı eleştiriyoruz. Berlin Senatosu'nun yabancı Romanların dahil edilmesine yönelik Berlin eylem planı, okul çocuklarının ayrılmasını sağlıyor. Bu yüzden buna, *Romanların dahil edilmesine karşı Berlin Eylem Planı*, diyoruz. Protestolarla eşlik ettiğimiz görüşümüze göre, tüm çocukların dahil edilmesini istiyoruz. Ayrı sınıflar oluşturmak yerine, okulların normal sınıflardaki gereksinimlerini karşılamak için daha iyi personel ve düzenlemeler olması gerekir. Yeni göçmen çocuklar, ihtiyaca göre sunulacak saatlerce dil öğrenme teklifleri ile desteklenebilirler.

Fotoğraf 3: *IniRromnja*'nın logosu

IniRromnja, Berlinli Rromnja* ve Sintizze*'nin birleşmesiyle oluşan bir dernektir. Artık reddedilmeyi, düşmanlığı ve bize karşı şiddetin gizli, önemsiz ve hatta haklı tutulduğunu kabul etmek istemiyoruz. Sinti*zze ve Rom*nja'ya karşı her türlü ırkçılığın isimlendirilmesine ve mücadele edilmesine kararlıyız. Her şeyden önce, eylemlerimiz, karşılıklı güçlendirme, dayanışma ve desteğe odaklıdır. Rromnja* ve Sintizze* bakış açılarından pozisyon alıyor, ancak politik bir çizgiyi temsil etmiyoruz, fakat çok sesli konuşuyoruz.

Fotoğraf 4: *Rroma Informations Centrum e.V.*'in logosu

Roma Bilgi Derneği (*Rroma Informations Centrum e.V.*), Ağustos 2011'de kurulmuştur. Eleştirilerimizin arka planında, bugüne kadar Roma'nın kaygılarının çoğunlukla Roma dışı bakış açısıyla ele alınması yatar ve buna kendimizin belirlediği iş ile karşı çıkıyoruz. Hikâyemizi kendimiz anlatmak ve şekillendirmek istiyoruz. Dernek, Roma aktivistlerinin seslerini duyurması için bir platform sağlar. Derneğin amacı, politika, sanat ve kültür gibi konularda Roma perspektifleri-nin çeşitliliğini vurgulamaktır.

Fotoğraf 5: *Rroma Aether Klub Theater* Logosu

Rroma Aether Kulüp Tiyatrosu 2006'dan bu yana vardır. Rom*nja ve Sinti*zze'nin sanatsal geleneğiyle ilgileniyoruz. Ayrıca Sinti*zze veya Rom*nja'nın kahraman olduğu veya görüldüğü dünya edebiyatı eserleriyle de ilgileniyoruz. Birinin kendi gerçek alanını yaratma ihtiyacı, toplumda sürekli olarak diğeri olarak algılanması ve davranılması deneyimine dayanır. Tiyatro

2011 yılında kendi binalarına taşınır, ancak soylulaştırma nedeniyle tekrar uzaklaştırılır. Ancak önemli çalışmalar devam ediyor.

Eşit eğitim için eylemler **(Aktionen zu gleichberechtigter Bildung)**

Jugendliche ohne Grenzen (JoG) (Sınırları Olmayan Gençler) örneğinden: Öz-örgütlenme
2005 yılında, ülke çapında mülteci gençlerin kendi kendilerine destek sunmaları için kurulmuştur.

Fotoğraf 1: 2015`de Rheinland-Pfalz Koblenz'deki İçişleri Bakanları Konferansı vesilesiyle afiş kampanyası © Jugendliche ohne Grenzen

Fotoğraf 2: 2018`de Saksonya, Halle'de İçişleri Bakanları Konferansı vesilesiyle, galadan sonra grup fotoğrafı © Jugendliche ohne Grenzen

Çalışmalarımız, mülteci gençlerin, bu durumdan etkilenen asıl bireyler olarak kendi seslerine sahip olmaları gerektiği ve kendilerini temsil edecek birilerine politik olarak ihtiyaç duymadıkları ilkesine dayanır. Eylemlerimiz ve bunları nasıl yürüteceğimiz konusunda kendimiz karar veririz.

Hedeflerimiz :

- Herkesin kalma hakkına sahip olması
- BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin Koşulsuz Uygulanması
- Özellikle eğitim ve işgücü piyasasında, mültecilere yerel halk ile eşit hakların tanınması
- Belgesi olmayan kişilerin legalleşmesi
- Sınır dışı edilen arkadaşlara dönüş hakkı!

Mülteciler için de sınırsız ve koşulsuz EĞİTİM eylemi
(Aktion: BILDUNG(S)LOS! – Grenzenlos Bedingungslos auch für Flüchtlinge)

Fotoğraf 3 ve 4 : Berlin'deki Eğitim Bakanları Daimi Bakanlar Konferansı Sekreteryası önünde eğitim piyangosunu ve *Bildung(s)Los*-kampanyasını başlatmak için protesto gösterileri ve eylemleri, 2012 © Jugendliche ohne Grenzen

47.000 çocuk ve genç olmak üzere yaklaşık 170.000 mülteci için, ikamet durumlarından dolayı yasal eğitim engelleri var. Dolaylı ayrımcılıktan eğitim ve çalışma yasaklarına kadar çeşitlilik gösterirler. → **Gleiche Rechte für Alle?!**

Bu nedenle *Jugendliche ohne Grenzen* (Sınırları Olmayan Gençlik), Eğitim Bakanları Konferansı vesilesiyle, 2012 de *BILDUNG(S)LOS – Grenzlos Bedingungslos auch für Flüchtlinge* kampanyasını başlattı.

Taleplerimiz :

- Baştan itibaren herkes için ücretsiz dil desteği
 - Sonradan Okul diploması alma hakkı
 - Baştan beri eğitim desteği hakkı
 - Eğitim, çalışma ve meslek yapma yasaklarının kaldırılması
 - Belgesiz göçmenler için eğitime eşit erişim ve destek
 - Ayırım yapmayan bir okul
 - Sığınmacıların Yararları Yasasının kaldırılması. Mülteci kamplarında asgari ihtiyaçlar seviyesinin altında yaşayanlar hapsi ve tecriti yaşıyorlar - öğrenme veya temas kurma neredeyse mümkün değil.
 - Hareket özgürlüğünü kısıtlayarak eğitimin engellenmesinin sona bulması - İkamet zorunluluğunun sona ermesi.
1. Interview Mohammed/Tschingis

Mein Zeugnis für Merkel Eylemi

Fotoğraf 5: *Mein Zeugnis für Merkel* logosu, 2014 © *Jugendliche ohne Grenzen*

Bildung(s)los-kampanyası dahilinde, 2014 yılında *Mein Zeugnis für Merkel* eylemini gerçekleştiriyoruz. Okulda başarılı olmasına rağmen birçok genç insan sınır dışı ediliyor. Bu eylem ile kalıcı bir oturma hakkı almalarını sağlamak istiyoruz. Ülke çapında, oturma hakkı güvensiz olan 130 gençten, okul karnelerini alıyor ve “Buyrun bu benim karnem, bana oturma hakkı gönderin” notu ile Şansölye Angela Merkel'e gönderiyoruz.

Nah Dran! BAföG und BAB Kartpostal eylemi

Resim 6 ve 7: *Nah Dran! BAföG und BAB* eylemi kartpostalı, 2014 © *Jugendliche ohne Grenzen*

9 Ekim 2014'te, Federal Meclis ilk kez 2016 sonbaharında, ikamet izni bulunan ve mültecilik hakkı tanınmış çocuk ve gençlere 15 ay bekleme süresinden sonra eğitim yardımı başvurusunda bulunmayı içeren bir yasa tasarısı hazırlar- ancak mültecilik başvurusu henüz kabul olmayan, geçici oturma izniyle ülkede bulunanlar hariç-.

Taleplerimiz :

- En baştan ve hemen BAB ve BAföG gibi eğitim desteği hakkına sahip olma!
- İltica prosedürü süren insanlar dışlanmamalıdır!

Öğrencilerin sınır dışı edilmelerine karşı eylemler (Aktionen gegen die Abschiebung von Schüler*innen)

Roma Center örneği: 2006'da Göttingen'de kurulur.

Romanların (Roma*nja), sosyal yaşama katılımı, tüm çocuklarının eğitim hakkını elde etmesi ve sınırsız bir şekilde kalma hakkı için kurdukları öz-örgütlenmeleridir.

Fotoğraf 1: 2015'te Göttingen'deki Roma*nja ailelerinin sınır dışı edilmelerine karşı gösteri
© Alle bleiben!

Fotoğraf 2: Herkes için Dayanışma - Dışlama ve sınır dışı etme kamplarına karşı! Bamberg'deki protesto kampı, 2016. © Alle bleiben!

Fotoğraf 3: Bad Dürkheim'da Dünya Çocuk günü kutlaması, 2017. © Alle bleiben!

Ayrımcılıkla mücadele, politik eğitim, güçlendirme ve aktif katılım, kilit faaliyet alanlarımızdır. Ayrımcılığa karşı politik eğitim çalışması için, kendi filmlerimizi çekiyoruz, tiyatro projeleri gerçekleştiriyoruz ve çeşitli konularda metinler yayınlıyoruz. Roman Ayrımcılık Ağı'nda (*Roma Antidiscrimination Network-RAN*) ve dijital ve sosyal medyada ağlarına bağlıyız. *Roma Center* olarak, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde diğer kuruluşlar ve girişimlerle birlikte çalışıyoruz.

2009'da *Alle bleiben!* kampanyasını hayata geçirdik. Bununla, Roma*nja'ya tahammül edilmeyen sınırsız ikamet hakkına bağlıyız ve halkı ülke çapındaki eylemler ve etkinlikler bağlamında bilgilendirmek istiyoruz. Mümkün olduğu kadar çok seferberlik yapmak istiyoruz, çünkü hedeflerimize ancak birlikte ulaşabiliriz. Almanya'da aktif olmak zorundayız! Sende Katıl!

Herkes İçin Gelecek (Zukunft für Alle) kampanyası- *Roma Center*'in *Sınır dışı edilmeden okuma (Schule ohne Abschiebung)* ve *Alle bleiben!* İnisiyatifleri, Almanya'da yaşayan tüm çocuklar ve gençler için eğitim hakkının uygulanması çağrısında bulunuyorlar. Bunun için, okulları gençlerin korkmadan öğrenebilecekleri sağlam yerler haline getirecek kavramlar geliştiriyoruz. Sınır dışı edilmekle tehdit edilen sınıf arkadaşlarını desteklemek için öğrenciler güçlendirilmeli Kamuoyu oluşturulmalı, ve okuldan sürgün edilmeleri yasaklanmalıdır, çünkü: Tüm çocukların eğitim hakkı vardır. → **Gleiche Rechte für Alle?!**

Serbest meslek seçimi hakkı **(Recht auf freie Berufswahl)**

Öğretmen Fereshta Ludin örneği: Kökeni, dini ve cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa maruz kalır. Devlet okulunda görev alamadığı için mahkemeye başvurur.

Fotoğraf 1: Fereshta Ludin Berlin'de, 2015 © Daniel Gerlach

Fotoğraf 2 ve 3: © Soufeina Hamed

Öğretmenlik eğitimini ve stajı başarıyla tamamladıktan sonra öğretmen olan Fereshta Ludin, Baden-Württemberg Eğitim Bakanlığı'ndan bir mesaj alır: Yüksek mesleki başarısına rağmen, devlet okullarında çalışmasına izin verilmez. Çünkü "kişiliği uygun" değildir. Mesele onun başörtüsüdür: Onu çıkarırsa, öğretmenliğine izin verilecektir, çıkartmazsa izin verilmeyecektir. Buna karşılık, Hristiyan sembollerine ve rahibelerine okullarda mücade edilir.

Bir öğretmen olarak başlamadan önce ve uygulamalı eğitimi sırasında, sürekli olarak başörtüsü sorgulanır. Neden taktığını ve çıkarırsa numara yapmış olacağını açıklar. Ama bu zaten onun için

söz konusu bile değildir. Birkaç kişiye bu cevap yeterli gelir, sadece mesleki ve eğitsel becerilerine ilgi duyarlar. Diğerleri, kendini sınırlandırdığını, bu haliyle örnek olamayacağını, başörtüsünün politik bir simge olduğunu ve okulda takılmamasını gerektiğini söylerler.

Fereshta Ludin mesleğini yapmasına izin verilmemesine razı olmaz. Başörtüsünün onun için ne anlama geldiğine karar verme hakkını kendilerinde görmelerine ve bununla onu yargılayıp hüküm vermelerine karşı çıkar. 2000 yılında bunu dava eder ve kaybeder. Karara itirazda bulunur. 2003 yılında Federal Anayasa Mahkemesi'nde davayı kazanana kadar tüm mercilere başvurur: Onu okul görevine almama kararı doğru değildir. Bununla birlikte, Yüksek Mahkeme, öğretmenlerin başörtüsü takmalarına izin verildiğini söylemez, sadece bunu yasaklayan bir yasa olmadığını söylemektedir. → Fereshta Ludin

Bu kararın ardından bazı federal eyaletler başörtüsü ile ilgili düzenlemeler çıkarırlar. Müslümanların çalışmasına izin verilmeyen yerlerde, serbest meslek seçimi ve dini gereklerin serbestçe uygulanabilmesi konusundaki temel haklarından mahrum edildiklerini şikayet ve talep ederler. 2015 yılında, yüksek federal anayasa mahkemesi tüm federal devletleri bağlayıcı kararı verir: Devlet okullarında kadın öğretmenler için genel bir başörtüsü yasağı getirilmesine izin verilemez. Sonuçta, Federal Cumhuriyet (laik değil), seküler bir devlettir: Dini özgürlük, anayasa ile güvenceye alınmıştır. Federal Anayasa Mahkemesi :

“ Devlete sunulan ideolojik-dinsel tarafsızlık, devlet ile kilisenin katı bir şekilde birbirinden uzaklaşıp ayrılması olarak değil, tüm taraflar için inanç özgürlüğünü destekleyen açık ve kapsamlı bir tutum olarak anlaşılmalıdır. Bu aynı zamanda devlet tarafından dikkate alınan okul için de geçerlidir. Bazı öğretmenlerin dini veya ideolojik bağlılıkları, devletin ideolojik ve dini tarafsızlığını bağlamaz.” paylaşır.

Toni Morrison

“İrkçiliğin asıl işlevi, dikkat dağıtmadır. Seni, yapmak istediğin işinden uzaklaştırır. Tekrar tekrar varlığının nedenlerini açıklamak zorunda bırakır. Birisi dilinin olmadığını söyler ve kanıtlamak için 20 yılını harcarsın. Birisi kafanın düzgün şekillenmediğini söyler, bilim insanları bunun böyle olmadığını kanıtlamaya çalışır. Birisi senin sanatının olmadığını söyler, bu yüzden sen sanatını ortaya çıkarırsın. Birisi senin krallığının olmadığını söyler, onun varlığını günışığına çıkarmayla uğraşırsın. Bunların hiçbiri gerekli değil. Her zaman başka bir şey olacak.”

Toni Morrison, 1975